

Sada aastat armastust

Tekst: MARI ROONEMAA • Fotod: RÜNNO LAHESOO, LIINA VIRU, HARRI ROSPU, VIKTOR JELISSEJEV

1980-ndate Eesti kultusfilmis „Keskea röömud“ lõõritavad kaks vitaalset vanaprouat heledal häälel, kuidas saja aasta kestel kordub sama noorusarmastuse kevade. Estonia teatril on keskiga juba ammu seljataga ning 100. sünnipäevagi tähistati hoopis sügisises septembrikuus, aga kevadist värskust suudab teatrimaja pakkuda igal aastaajal.

Armastus oma rahvusteatri vastu sai alguse veel enne, kui Soome arhitektide Armas Lindgreni ja Wivi Lönni projekti järgi valminud teatrimaja ehitamist alustati. Nimelt on Tallinna suurim juugendklassitsistlik hoone juba seetõttu ainukordne, et valmis suures osas rahvaannetuste toel. Hiljem on rahva armastus annetuste näol kinkinud teatril uue katuse ning 2010. aastal uue eesriide.

Rahvale ja riigile on juubilar oma tähtsust korduvalt meelde tuletanud: siin kutsuti 1919. aastal kokku Eesti esimene parlament ehk Asutav Kogu. Niisiis näitab lihtne arvutus, et Estonia teatri- ja kontserdimaja on viis aastat vanem kui Eesti riik.

1990. aastal kogunes siin juba Eesti Kongress, et taastada omariiklus. 24. veebruari ehk vabariigi aastapäeva vastuvõtud rändavad küll mööda Eestimaad, kuid Estonia teatrimajja jõuavad nad vähemalt iga paari aasta tagant tagasi ning punane vaip rullitakse sageli lahti mitmete oluliste väliskülaliste vastuvõtuks.

Estonia avamise peol septembrikuus tuletati külalistele meelde, kuidas saabusid pidustustele saja-aasta tagused eelkäijad: tuld hobukaarikutel, kahisevate kleitide, pitskinnaste ning torukübaratega. Lavalaudadel pidas monoloogi Hamlet, kes õnnistas teatrilava sisse ka 1913. aastal.

Pähklipureja / The Nutcracker
Galina Rohumaa ja / and Gabriel Davidsson

Hoogne hooaeg

Juubelid toovad kokku esinejaid kaugelt ja lähedalt ning samal ajal pakuvad ka teatri pühasukad pidulikumat programmi.

Palju on ees uut ja püsivat – septembris esietendunud Tõnu Kõrvitsa ooperit „Liblikas”, mis teeb ajarännaku Estonia algusaegadesse, mängitakse ka 2014. aastal.

Pimedal kaamoseajal, mil päev jääb aina lühemaks, on hea lasta end kaugele viia balletitantsijatel, kelle repertuaaris on kaks uuemat lavastust – balletimaailma hetke ühe kuumema nime Wayne McGregori „Symbiont(s)” ja Eesti nüüdistsu *grand old lady* Mai Murdmaa lavastatud „Petruška”.

Aastavahetuse ball on tänavu lausa ball ballis – 2013 saadetakse ära revüüliliku Savoy balli võtmes, Pál Ábrahâmi ooperi on lavale seadnud Mart Sander. Kel hedonistlik ballimeeleolu aastavahetusel nautimata jääb, saab seda teha alates 15. jaanuarist, mil „Savoy ball” juba etendusena mängukavas publiku ette tuuakse.

Märtsi algus rõõmustab tantsusõpru itaallase Gianluca Schiavoni balletti „Medea” maailmaesietendusega, mis on lavastatud Igor Stravinski ja Alfred

La Traviata
Kristel Pärtna

Schnittke muusikale. Eesti Rahvusballeti tantsijatele loodud teose sünni juurde on Schiavoni võtnud kaasa veel neli itaallasest loometrupi liiget – Kreeka tragöödiat põhinev „Medea” tootab tulla Eesti publikut raputav.

Aprillis ehk naljakuus on Eesti ühe suurema koomilise talendiga operetitähe Endel Pärna 100. sünniaastapäev. Operetigala kannab alapealkirja „Mees monokliga” ning mitmete armastatud näitlejate – Ago Andersoni, Tõnu Kargi jt – esituses kantakse ette Endel Pärna lavatee paremik.

Juubelihooaja viimaseks esietenduseks on Donizetti koomiline ooper „Armujook”, kus estoonlastega teeb koostööd Rootsi lavastaja Georg Malvius, tuues kaasa oma tuntud headuses meeskonna – kunstnik Ellen Cairnsi ning valguskunstniku Palle Palmé.

Reisimine kui päikel, mida pureda

■ Reisimine suure trupiga ei kulge kunagi vähemalt väiksemate viperusteta. Aasta eest andis Eesti Rahvusballett kuulsas Veneetsia La Fenice'i teatris viis Tšaikovski „Pähklipureja“ etendust. Arvudes tähendab see ligi 6000 pealtvaatajat, aga mitte vähem aukartustäratav oli lavastustiimi suurus – 86 inimest; nende seas ka 19 Tallinna Balletikooli väga noort tantsijat. Et tegemist oli töötavate lastega, pidid korraldajad end läbi närima Itaalia paksust bürokraatiast.

Kuna Veneetsia asub vete peal, tuli kõik Eestist kaasa võetud dekoratsioonid veetaset trotsides paatidega teatrisse toimetada. Pikkade proovipäevade käigus rebenes aga tantsija Aleksandr Prigorovskil vasaku jala Achilleuse kõõlus, mis tähendas paadikiirabi ja kohest Eestisse operatsioonile saatmist. Kiire osatäitja muudatus sujus siiski valutult ning kõik viis etendust läksid täismajale. Väikse röömsa üllatusena liikusid vaheajal publiku seas ringi „Pähklipureja“ rotid, kes jagasid külalistele Kalevi komme.

Regulaarselt jätkab mängukavas tänava 200. sünniaastapäeva tähistava Richard Wagneri romantilisema helikeelega ooper „Tannhäuser“, mille on Estonia lavale toonud rahvusvaheliselt tunnustatud Briti lavastaja Daniel Slater.

Suve hakul tähistab oma 75. sünnipäeva maestro Eri Klas, kes haarab dirigendikepi taas Verdi surematu „La traviata“ auks.

Beebid ja väikelapsed on inimgrupp, kelle kõrvale – peamiselt laste koloratuursoprani tase – meele ulatava häälematerjali tõttu – ei taheta naljalt sattuda ei lennukis ega teatri- või kontserdisaalis. 100-aastane maja on aga elutark, et lahendada küsimus loominguilisel moel nii lapsevanematele kui ka külastajatele mõeldes: neile on oma üritus! Estonia talveaias toimuvad vanusele 0-3 aastat mõeldud kontserdid, kus Ooper-Kvartett esitab klassikalise muusika tuntumaid palasid. Muusika- ja beebikeelt ühendab universaalsus, seega on oodatud lapsed kõikjalt maailmast. Lisaks katab pea kogu põrandat suur tegelustekk, nii et vanemad ei pea laste liikumisvabadust teatritoolidega piirama.

Pisut vanemaid teatrihuvilisi rõõmustab Mark Twaini „Prints ja kerjus“ koos vaimustavate kaksikvendade Märt ja Priit Piusiga peaosas. Pipi Pikksukk teeb oma väikseid trikke piisavalt tiheidalt, et mängukavast endale sobilik etendusaeg välja valida.

Milline on rahvusteater saja aasta pärast? 2014. aastavahetuse eel on krapsakalt ajaga kaasas käi-

vale Estoniale igati sobilik soovida edaspidiseks sama, mida tegi poetess Marie Under 1930-ndate alguses: „...et saavutus ei kisuks kammistavaks võrguks – soov veres kohisegu: jäägem erguks!“

Täpsemalt vaata-kuula Estonia teatri kodulehel www.opera.ee

Enamus lauluteatri etendustest on eesti- ja ingliskeelsete subtiitritega. ✱

Pöialpoisid Hong Kongi öös

Estoonlaste imelised seiklused

■ Etenduste andmine teises kultuuriruumis võib igasuguseid ootamatusi tuua. Balletis „Lumivalgeke ja 7 pöialpoissi“ on laste rõõmuks kasutatud palju lavailutulestikku. Hong Kongis näiteks ei lubatud kaasavõetud sära- ja paugutarbeid kasutada ja need tuli hankida kohapeal.

Macaos aga kardeti, et püromaanidest eestlased plaanivad terve saare õhku lasta, sest „Lumivalgeke ja 7 pöialpoissi“ päevase läbimängu ajal pidas majas korda lisaks iga päev valvavale turvameeskonnale ka kümme politseinikku. Õhtusteks etendusteks toodi lisajõude, kes nii saali kui ka saali ukse taha kanderuumid valmis tõid. Ja õues olid valves kiirabi- ja tuletõrjehäiregad.

Ülla Veerg, turundusjuht

■ Ootamatu olukord tekkis Hiinas, kui lavatehnilisest meeskonnast pooled olid omad ja pooled võõrustajad. Pöialpoiste eest põgenev kuri nõid pidi suunduma lavasügavuses asuva mäe otsa, sealt alla kukkuma ning surma saama. Et aga kommunikatsioonihäire tõttu oli üks vahekardin jäänud üles tõstmata, ei pääsenud nõid mäele ja vaestel pöialpoistel tuli nõida „peksta“ seni, kuni ta taipas oma ürituse lootusetust ja „peksust oimetuna“ roomas külglavale ja kadus.

Toomas Edur, Eesti Rahvusballeti kunstiline juht

